مقاله پژوهشی
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۰، دی ۱۴۰۰، ۱۱۵۶-۱۱۴۴

بررسی نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۴۰۰: یک مطالعه توصیفی-مقطعی

ابوالفضل شبانی[۱]، حسن احمدی‌نیا[۲]، محسن رضائیان[۳]

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۶/۰۱ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۱۴۰۰/۰۸/۰۴ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۱۴۰۰/۰۹/۰۳ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۹/۰۶

چکیده

زمینه و هدف: مشاوره و راهنمایی به مجموعه فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که در آن فردی را در غلبه بر مشکلاتش یاری کنند. دانشگاه‌ها و محیط‌های دانشجویی درگیر چالش‌هایی هستند و حمایت همه جانبه دانشجویان ضروری است. هدف از مطالعه حاضر تعیین نیازهای مشاوره و راهنمایی دانشجویان پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۴۰۰ بود.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر از نوع توصیفی-مقطعی می‌باشد. تعداد ۳۷۲ نفر از دانشجویان رشته پزشکی در مطالعه شرکت کردند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان بود که به صورت الکترونیکی در بین آن‌ها توزیع گردید. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های t مستقل و آنالیز واریانس یک‌طرفه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: نیازهای فردی و شغلی بیش‌ترین نیازهای مشاوره‌ای و نیازهای عاطفی و خانوادگی کم‌ترین نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان مورد مطالعه بودند. در زمینه نیازهای فردی ($P<۰/۰۰۱$)، شغلی ($P<۰/۰۰۱$)، آموزشی ($P<۰/۰۰۱$) و عاطفی/روانی ($P<۰/۰۰۱$)، زنان احساس نیاز بیش‌تری نسبت به مردان برای مشاوره داشتند. هم‌چنین به تفکیک سؤالات، در زمینه نیازهای خانوادگی و ازدواج و عاطفی/روانی زنان در اکثر سؤالات احساس نیاز بیش‌تری نسبت به مردان داشتند ($P<۰/۰۵$). میانگین نمره نیازهای راهنمایی و مشاوره، برحسب شغل والدین و وضعیت تأهل دانشجو فقط در حیطه آموزشی معنادار بود ($P<۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های مطالعه حاضر، نیازهای فردی و شغلی دارای بیش‌ترین اولویت بوده و ضروری است دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی جهت جلوگیری از افت تحصیلی و فراهم نمودن زمینه‌های رشد و پیشرفت تحصیلی دانشجویان، این عوامل را در طراحی برنامه‌های مشاوره دانشجویی در دانشگاه‌ها مورد توجه قرار دهند.

واژه‌های کلیدی: نیازسنجی، مشاوره، راهنمایی، دانشجو، رفسنجان

۱ - دانشجوی رشته پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
۲ - استادیار گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمارزیستی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
۳ - (نویسنده مسئول) استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمارزیستی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
تلفن: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، دورنگار: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

مقدمه

انسان برای زندگی موفقیت‌آمیز نیازمند برخورداری از آرامش، سلامت و کارآمدی در ابعاد زیستی، روانی و اجتماعی است [۲-۱]. در دنیای امروز گسترش علوم، دگرگونی‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی پیچیدگی خاصی را در مسیر حرکت موفق در دانشگاه و جامعه ایجاد کرده که دریافت کمک و راهنمایی برای عبور از این مسیر لازم است [۴-۳]. مشاوره جریان بررسی مشکلات و مسائلی است که مراجع با آن‌ها مواجه است و علاقه‌مند یا نیازمند به طرح آن‌ها می‌باشد. مراجع از طریق بحث و گفتگو درباره مشکلش با مشاور در جریان رابطه مشاوره‌ای توأم با درک و تفاهم، به خودشناسی و کشف راه حلی موفق می‌گردد و سرانجام تصمیم معقول و مناسبی اتخاذ می‌کند [۵]. مشاوره و مشورت از لحاظ تاریخی و مذهبی در بین قومیت‌های مختلف وجود داشته است. در دین مبین اسلام نیز به مشاوره و مشورت توجه خاصی شده و مشاوره از دیدگاه اسلام شرکت در اندیشه دیگران و تبادل نظر با آنان است علی (ع) می‌فرماید: مَنْ شَاوَرَ الو جَالَ شَارَکهَا فِی لُقُزلِهَا؛ یعنی هرکسی که با افراد باکمال و لایق مشاوره کند، در عقل آنان شریک شده است (نهج البلاغ، جمله ۴۱۲) [۶]. مشاوره و راهنمایی به عنوان یک فعالیت منظم و سازمان یافته در سال ۱۹۰۸ در دانشگاه بوستون آغاز شد و به مجموعه فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که فردی را در غلبه بر مشکلات یاری نماید و به او بیاموزد که خویشتن را بشناسد و روابط خود با دیگران را درک کند [۸-۷]. در ایران، نهادی با نام دفتر مشاوره و سلامت در سازمان امور دانشجویان که خود زیرمجموعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است، وجود دارد که به انتشار نشریات مشاوره‌ای و پشتیبانی خدمات مشاوره در دانشگاه‌ها می‌پردازد. تعداد قابل توجهی از دانشجویان در هنگام ورود به دانشگاه با مشکلات عاطفی، روابط بین فردی، رفتاری سازگاری دست به گریبان هستند. برخی از دانشجویان هم پس از ورود به دانشگاه در برخورد با رویدادهای بعدی زندگی در دانشگاه با مشکلات تحصیلی، شغلی، رشدی، رفتاری، عاطفی، ازدواج و خانوادگی، اجتماعی و اعتیاد و جنسی مواجه می‌شوند. وظایف مشاوران در دانشگاه‌ها عبارت است از مشاوره آموزشی و تحصیلی، مشاوره شغلی، مشاوره شخصی، سنجش و تست، سرپرستی و آموزش، تحقیق، تدریس، مشاوره گروهی و مشاوره ازدواج و خانواده [۱۰-۹]. با توجه به این‌که پیشرفت تحصیلی دانشجویان یکی از شاخص‌های مهم در ارزیابی نظام آموزشی است، کشف و بررسی عوامل تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی دانشجو می‌تواند به شناخت بهتر و پیش‌بینی متغیرهای مؤثر در پیشرفت و یا افت تحصیلی در سیستم آموزشی کمک کند [۷]. با توجه به تأثیر خدمات مراکز مشاوره دانشجویی، تقویت و توجه بیش‌تر به این نهادهای ارزشمند، ضروری به نظر می‌رسد [۱۱].

با توجه به مطالعه Rabiei که در دانشگاه آزاد شهرکرد به بررسی نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان پرداخته شد، اولین و بارزترین نیازها مربوط به روش افزایش اعتماد به نفس و روش تمرکز حواس و کم‌ترین نیازها مربوط به روش سازگاری با محیط جدید دانشگاه و روش کارآفرینی می‌باشد [۱]. مطالعه Hakkak و همکاران در گیلان به منظور

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

عارضه‌یابی پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی، نشان داد شناسایی و توجه به عوامل و مشکلات چند بعدی فردی و سازمانی مؤثر بر پژوهش دانشجویان می‌تواند باعث تعالی پژوهشی گردد [۱۲].

در مطالعه Sum و همکاران نگرش اساتید دانشکده دندان‌پزشکی بابل نسبت به مشاوره و راهنمایی تحصیلی و وظایف مشاوره بررسی شد که بر طبق آن، نگرش مثبتی نسبت به وظایف اساتید مشاور در دانشکده مورد بررسی، وجود داشت، اما اساتید با وجود اطلاع از وظایف اساتید مشاور، دیدگاه مطلوبی نسبت به عملکرد آنان نداشتند [۲].

دانشگاه‌ها و محیط‌های دانشجویی که در برگیرنده بخش قابل ملاحظه‌ای از نخبگان و فرهیختگان جوان جامعه هستند، همسو با فضای درحال گذار موجود، درگیر چالش‌ها و دگرگون‌هایی هستند. از این رو، تغذیه و حمایت ذهنی، روانی و اجتماعی دانشجویان و دانشگاهیان و برقراری ارتباط متقابل و تعامل با آنان امری ضروری به نظر می رسد. لذا نظام آموزشی، راهنمایی و مشاوره باید از همان ابتدای ورود به محیط آموزشی آغاز و تا پایان دوران تحصیل ادامه یابد [۱۳-۱۴]. به همین دلیل مطالعه حاضر نیز با هدف تعیین نیازهای مشاوره و راهنمایی دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان انجام گرفت.

مواد و روش‌ها

در این مطالعه توصیفی-مقطعی که در سال ۱۴۰۰ انجام شد، تعداد ۳۷۲ نفر از دانشجویان پزشکی به صورت در دسترس در این مطالعه شرکت کردند. معیار ورود دانشجویان به مطالعه، در حال تحصیل بودن آن‌ها در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان بود و عدم همکاری لازم و تکمیل ناقص پرسش‌نامه نیز معیار خروج افراد از مطالعه بوده است.

روش نمونه‌گیری به صورت سرشماری بود. به علت همه‌گیری کووید-۱۹ امکان برقراری ارتباط حضوری فرد به فرد برای توزیع پرسش‌نامه و توضیحات نبود. به همین علت پرسش‌نامه در سامانه پُرس‌لاین (Porsline) در اختیار تمام دانشجویان رشته پزشکی (به تعداد تقریبی ۴۰۰ نفر) از طریق گروه‌های کلاسی دانشکده (مورد استفاده در کلاس‌های آموزش مجازی) در تمامی مقاطع قرار داده شد، که از این تعداد ۳۷۲ (۹۳ درصد مشارکت) دانشجو در تکمیل نمودن پرسش‌نامه همکاری داشتند. جهت کاهش پرسش‌نامه‌های ناقص، پاسخ‌دهی به بسیاری از سؤالات مهم در سامانه اجباری شد.

ابزار مورد استفاده در این مطالعه، پرسش‌نامه سنجش نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان است که در مطالعه Shakurnia و همکاران روایی آن با استفاده از نظر اساتید رشته‌های علوم تربیتی و مشاوره و پایایی پرسش‌نامه نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۲ تعیین گردید [۱۵]. این پرسش‌نامه دارای دو بخش می‌باشد. در بخش اول اطلاعات دموگرافیک دانشجویان شامل سن، جنسیت، محل سکونت و سال ورود به دانشگاه و بخش دوم پرسش‌نامه حاوی ۳۴ گویه که نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان را در پنج حیطه شامل رشد و ارتقاء فردی (۸ گویه)، نیازهای شغلی (۶ گویه)، نیازهای آموزشی (۷ گویه)، خانوادگی و ازدواج (۷

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

گویه) و نیازهای عاطفی/روانی (۶ گویه) مورد پرسش قرار داد و از دانشجویان درخواست شد که میزان نیازهای خود به هر یک از این گویه‌ها را مشخص نمایند. مقیاس نمره‌دهی به هر گویه عبارت است از: شدیداً نیاز دارم (نمره ۴)، تا حدی نیاز دارم (نمره ۳)، کمی نیاز دارم (نمره ۲) و نیاز ندارم (نمره ۱). برای هر فرد، نمره هر حیطه، از مجموع امتیازات سؤالات مربوط به آن حیطه محاسبه می‌گردد. در نتیجه، حداقل و حداکثر نمره در حیطه رشد و ارتقاء فردی به ترتیب ۸ و ۳۲، در حیطه‌های شغلی و عاطفی/روانی ۶ و ۲۴ و در حیطه‌های آموزشی و خانوادگی و ازدواج ۷ و ۲۸ و جمع امتیازات تمام سؤالات که نشان دهنده نمره نیاز کلی می‌باشد، در محدوده ۳۴ تا ۱۳۶ برای هر فرد محاسبه شد [۱۵]. در مطالعه حاضر نیز مقدار آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه برابر با ۰/۹۵ و برای حیطه‌های فردی، شغلی، آموزشی، خانوادگی و ازدواج و عاطفی/روانی به ترتیب برابر با ۰/۸۶، ۰/۸۷، ۰/۸۷، ۰/۸۸ و ۰/۸۲ محاسبه گردید.

لینک پرسش‌نامه در اختیار دانشجویان دانشکده پزشکی قرار گرفت. این مطالعه هم‌چنین دارای کد اخلاق از دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان به شماره ثبتی IR.RUMS.REC.1397.253 می‌باشد. داده‌ها پس از جمع‌آوری وارد نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ شد. ابتدا برای هر فرد، نمره کل نیازهای راهنمایی و مشاوره و نمره هر کدام از پنج حیطه محاسبه شد. فرض نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون ناپارامتریک Kolmogorov-Smirnov بررسی شد و تخطی از این پیش‌فرض مشاهده نشد (P> ۰/۰۵). همگنی واریانس گروه‌ها نیز توسط آزمون Levene مورد ارزیابی قرار گرفت و همگنی واریانس‌ها نیز مورد تأیید قرار گرفت (P> ۰/۰۵). میانگین نمرات حیطه‌های مختلف با استفاده از آزمون‌های t مستقل و آنالیز واریانس یک‌طرفه در سطوح متغیرهای دموگرافیک، مورد مقایسه قرار گرفت. در تمامی آزمون‌ها سطح معنی‌داری ۵ درصد در نظر گرفته شد.

نتایج

از ۳۷۲ دانشجوی مورد مطالعه، ۱۸۹ نفر (۵۰/۸ درصد) زن و ۱۸۳ نفر (۴۹/۲ درصد) مرد بودند. ۱۵۲ نفر (۴۰/۹ درصد) بومی و ۲۲۰ نفر (۵۹/۱ درصد) غیربومی، ۴۱ نفر (۱۱/۰ درصد) متأهل و ۳۳۱ نفر (۸۹/۰ درصد) مجرد، ۴۸ نفر (۱۲/۹ درصد) شاغل و ۳۲۴ نفر (۸۷/۱ درصد) غیر شاغل، ۱۷۴ نفر (۴۶/۸ درصد) ساکن خوابگاه و ۸۲ نفر (۲۲/۰ درصد) غیرخوابگاه و ۱۱۶ نفر (۳۱/۲ درصد) نزد والدین بودند. بر اساس شغل پدر، دانشجویانی که پدران با شغل آزاد داشتند ۱۱۹ نفر (۳۲ درصد)، بازنشسته ۹۲ نفر (۲۴/۷ درصد)، کارمند ۱۵۴ نفر (۴۱/۳ درصد) و فوت کرده ۷ نفر (۲ درصد) بودند. بر اساس شغل مادر، به ترتیب ۱۱ نفر (۳ درصد)، ۳۷ نفر (۱۰ درصد)، ۱۳۳ نفر (۳۵/۷ درصد)، و ۱۹۱ نفر (۵۱/۳ درصد) آزاد، بازنشسته، کارمند و خانه‌دار بود. بر اساس سطح تحصیلات پدر، ۱۲ نفر (۳/۲ درصد) ابتدایی و کم‌تر، ۱۰۴ نفر (۲۷/۹ درصد) دیپلم و سیکل، ۱۷۰ نفر (۴۵/۸ درصد) فوق دیپلم و لیسانس و ۸۶ نفر (۲۳/۱ درصد) فوق لیسانس و بالاتر و بر اساس سطح تحصیلات مادر نیز این تعداد به ترتیب ۱۷

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

نفر (۴/۵ درصد)، ۱۳۲ نفر (۳۵/۵ درصد)، ۱۶۴ نفر (۴۴/۱ درصد) و ۵۹ نفر (۱۵/۹ درصد) بودند.

بر اساس نظرسنجی انجام شده، نیازهای کلی مشاوره‌ای (جمع کلیه حیطه‌های نیاز دانشجویی) با میانگین (و انحراف معیار) نمره ۲۱/۱۰ ± ۹۶/۳۶ (از ۱۳۶ نمره) بوده که نیازهای فردی و شغلی بیش‌ترین (۵/۳۴ ± ۲۳/۵۱ از ۳۲ نمره و ۴/۳۰ ± ۱۷/۶۶ از ۲۴ نمره) و نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان و نیازهای عاطفی و خانوادگی کم‌ترین (۴/۴ ± ۱۶/۴۵ از ۲۴ نمره و ۵/۴۵ ± ۱۸/۸۰ از ۲۸ نمره) نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان بودند.

با توجه به نتایج جدول ۱، میانگین نمره نیازهای کلی در زنان مورد مطالعه ۲۰/۳۴ ± ۱۰۰/۸۶، و در آقایان ۲۰/۹۲ ± ۹۱/۷۲ بود. نیازهای کلی، فردی، شغلی، آموزشی و عاطفی دارای تفاوت معنادار بین دو جنسیت بود (P< ۰/۰۰۱) و تنها در نیاز به مشاوره در رابطه با نیازهای خانوادگی، بین دو جنسیت تفاوت معنادار مشاهده نشد (P= ۰/۲۱۳). در زمینه نیازهای فردی، نیاز زنان با میانگین نمره ۴/۷۶ ± ۲۴/۹۲ از ۳۲ نمره درکلیه سؤالات بیش‌تر بود و احساس نیاز بیش‌تری نسبت به مردان برای مشاوره در این زمینه داشتند (P<۰/۰۰۱). در زمینه نیازهای شغلی، میانگین نمره زنان (۴/۲۸ ± ۱۸/۳۵ از ۲۴ نمره) در سؤالات پرسش‌نامه به‌طور کلی (به‌جزء یادگیری روش کارآفرینی) بیش‌تر از مردان بود (P< ۰/۰۰۱) و به عبارتی، نیاز بیش‌تری برای مشاوره در این زمینه احساس می‌نمودند. در زمینه نیازهای آموزشی نیز همانند موارد فوق، زنان احساس نیاز بیش‌تری نسبت به مردان داشتند (میانگین نمره ۵/۰۸ ± ۲۱/۱۰ از ۲۸ نمره) و تفاوت دو گروه در این زمینه نیز معنادار بود (P< ۰/۰۰۱)، ولی در زمینه "نیاز به آشنایی با مقررات و آیین‌نامه‌های آموزشی"، در این گروه از سؤالات تفاوت معنادار نبود (P< ۰/۰۰۱). در زمینه نیازهای خانوادگی و ازدواج، زنان در حیطه سؤالات مربوط به نیاز به یادگیری روش برخورد با مشکلات در زندگی و چگونگی کمک به افراد خانواده احساس نیاز بیش‌تری نسبت به مردان داشتند. تفاوت نیاز به مشاوره در حوزه خانوادگی و ازدواج بین زنان و مردان معنادار نبود (P =۰/۲۱۳). در حیطه نیازهای عاطفی/روانی نیز زنان میانگین نمره بالاتری داشته و تفاوت نیازهای آن‌ها با مردان معنادار بود (P< ۰/۰۰۱) (جدول ۱).

بر اساس یافته‌های مطالعه حاضر، تفاوت بین نیازهای کلی مشاوره‌ای در دانشجویان بومی و غیربومی معنادار نبود (P= ۰/۱۶۷). تفاوت دو گروه فقط در گروه نیازهای عاطفی (با میانگین نمره ۴/۳۷ ± ۱۷/۰۰ و ۴/۳۸ ± ۱۶/۰۸ از ۲۴ نمره در گروه بومی و غیر بومی) با P= ۰/۰۴۸ معنادار بودند. اختلاف بین دو گروه متأهل و مجرد از نظر نیازهای مشاوره‌ای فقط در حیطه آموزشی (متأهلین با میانگین ۵/۰۶ ± ۲۱/۵۳ بیش‌تر از مجردین با میانگین ۵/۱۶ ± ۱۹/۷۱ از ۲۸ نمره) معنادار بود (P= ۰/۰۳۳) (جدول ۱).

تفاوت بین گروه‌های شاغل و غیرشاغل از نظر نیازهای مشاوره‌ای معنادار نبود (P> ۰/۰۵). در رابطه با تفاوت بین گروه‌های مورد مطالعه برحسب محل سکونت نیز نتایج

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

مشابهی به دست آمد (P> ۰/۰۵). میانگین نمره نیازهای مشاوره‌ای برحسب جنسیت، وضعیت سکونت، وضعیت تأهل، شغل و محل سکونت در جدول ۱، به تفصیل بیان شده است

جدول ۱- میانگین و انحراف معیار نمره نیازهای مشاوره در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان برحسب ویژگی‌های دموگرافیک در سال ۱۴۰۰

متغیر	سطوح متغیر	تعداد	عاطفی	فردی	شغلی	آموزشی	خانوادگی	نیاز کلی
جنسیت	زن	۱۸۹	۱۷/۳۱±۴/۱۸	۲۴/۹۲±۴/۷۶	۱۸/۳۵±۴/۲۸	۲۱/۱۰±۵/۰۸	۱۹/۱۵±۵/۴۱	۱۰۰/۸۶±۲۰/۳۴
	مرد	۱۸۳	۱۵/۵۶±۴/۴۵	۲۲/۰۶±۵/۵۲	۱۶/۹۵±۴/۲۲	۱۸/۶۸±۴/۹۹	۱۸/۴۴±۴/۴۹	۹۱/۷۲±۲۰/۹۲
	*مقدار p		<۰/۰۰۱	<۰/۰۰۱	<۰/۰۰۱	<۰/۰۰۱	۰/۲۱۳	<۰/۰۰۱
وضعیت سکونت	بومی	۱۵۲	۱۷/۰۰±۴/۳۷	۲۳/۹۰±۵/۳۹	۱۸/۰۰±۴/۳۳	۱۹/۹۶±۵/۷۷	۱۹/۳۰±۵/۶۰	۹۸/۱۸±۲۲/۲۳
	غیر بومی	۲۲۰	۱۶/۰۸±۴/۳۸	۲۳/۲۵±۵/۲۹	۱۷/۴۳±۴/۲۸	۱۹/۸۸±۴/۷۳	۱۸/۴۵±۵/۳۴	۹۵/۱۰±۲۰/۲۴
	*مقدار p		۰/۰۴۸	۰/۲۴۸	۰/۲۱۰	۰/۸۷۶	۰/۱۴۰	۰/۱۶۷
وضعیت تأهل	متأهل	۴۱	۱۶/۸۰±۴/۳۰	۲۴/۹۰±۵/۴۹	۱۸/۲۶±۴/۴۴	۲۱/۵۳±۵/۰۶	۱۹/۱۲±۵/۱۴	۱۰۰/۶۳±۲۱/۸۶
	مجرد	۳۳۱	۱۶/۴۱±۴/۴۱	۲۳/۳۴±۵/۳۰	۱۷/۵۹±۴/۲۹	۱۹/۷۱±۵/۱۶	۱۸/۷۶±۵/۵۹	۹۵/۸۳±۲۰/۹۸
	*مقدار p		۰/۵۹۲	۰/۰۷۸	۰/۳۴۶	۰/۰۳۳	۰/۶۹۵	۰/۱۷۰
شغل	شاغل	۴۸	۱۶/۱۲±۴/۶۷	۲۳/۶۰±۵/۶۰	۱۷/۵۶±۴/۷۵	۲۰/۱۸±۵/۴۷	۱۸/۶۲±۵/۳۷	۹۵/۵۰±۲۲/۸۱
	غیرشاغل	۳۲۴	۱۶/۵۰±۴/۳۶	۲۳/۵۹±۵/۳۰	۱۷/۶۸±۴/۲۴	۱۹/۸۸±۵/۱۳	۱۸/۸۳±۵/۴۷	۹۶/۴۹±۲۰/۸۷
	*مقدار p		۰/۵۷۶	۰/۴۷۴	۰/۸۵۴	۰/۶۹۸	۰/۸۰۵	۰/۷۶۱
محل سکونت	خوابگاه	۱۷۴	۱۶/۲۲±۴/۲۹	۲۳/۶۷±۵/۰۲	۱۷/۶۰±۴/۳۷	۱۹/۸۳±۴/۹۲	۱۸/۷۷±۵/۵۳	۹۶/۱۱±۲۰/۱۳
	غیرخوابگاه	۸۲	۱۶/۲۳±۴/۴۶	۲۲/۸۶±۵/۸۳	۱۷/۲۸±۴/۴۳	۲۰/۵۲±۵/۱۸	۱۸/۱۵±۵/۳۰	۹۵/۰۶±۲۲/۳۵
	نزد والدین	۱۱۶	۱۶/۹۶±۴/۵۰	۲۳/۷۴±۵/۴۵	۱۸/۰۳±۴/۱۲	۱۹/۶۰±۵/۵۳	۱۹/۳۱±۵/۴۴	۹۷/۶۶±۲۱/۷۲
	**مقدار p		۰/۳۲۵	۰/۴۵۷	۰/۴۶۵	۰/۴۵۲	۰/۳۳۶	۰/۶۷۹

**** آزمون t مستقل، ** آنالیز واریانس یک‌طرفه، P< ۰/۰۵ اختلاف معنی‌دار***

با استفاده از آنالیز واریانس یک‌طرفه، میانگین نمرات حیطه‌های مختلف نیازهای راهنمایی و مشاوره، در گروه‌های مختلف شغل پدر و مادر مورد مقایسه قرار گرفت که اختلاف بین گروه‌های شغلی پدر، فقط در حیطه آموزشی (P= ۰/۰۲۹) و تفاوت بین گروه‌های شغلی مادر نیز فقط در حیطه آموزشی (P= ۰/۰۴۱) معنادار بود. برحسب سطح تحصیلات والدین در هیچ‌کدام از حیطه‌ها تفاوت معناداری بین گروه‌های سنجش شده مشاهده نشده است (P> ۰/۰۵). یافته‌های مربوط به این موارد در جدول ۲ گزارش شده است.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

جدول ۲- میانگین و انحراف معیار نمره نیازهای مشاوره در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان برحسب شغل و سطح تحصیلات والدین در سال ۱۴۰۰

متغیر	سطوح متغیر	تعداد	عاطفی	فردی	شغلی	آموزشی	خانوادگی	نیاز کلی
شغل پدر	آزاد	۱۱۹	۱۵/۹۷±۴/۴۵	۲۳/۰۰±۵/۷۶	۱۷/۱۷±۴/۴۹	۱۸/۸۳±۵/۵۷	۱۷/۸۳±۵/۶۲	۹۲/۸۲±۲۲/۳۱
	کارمند	۱۵۴	۱۶/۶۷±۴/۳۴	۲۳/۶۴±۵/۱۲	۱۷/۷۰±۴/۲۷	۲۰/۳۷±۴/۷۹	۱۹/۰۶±۵/۱۸	۹۷/۴۶±۲۰/۲۸
	بازنشسته	۹۲	۱۶/۶۵±۴/۳۸	۲۳/۵۸±۵/۲۱	۱۸/۱۸±۴/۱۱	۲۳/۶۷±۴/۹۱	۱۹/۵۳±۶/۶۵	۹۸/۹۰±۲۰/۶۶
	خانه‌دار	۷	۱۷/۲۸±۵/۱۵	۲۴/۷۱±۴/۶۰	۱۸/۵۷±۴/۰۷	۱۸/۴۲±۷/۱۸	۲۰/۱۴±۴/۴۵	۹۹/۱۴±۱۹/۷۰
	*مقدار p		۰/۵۲۶	۰/۵۹۵	۰/۳۶۴	۰/۰۲۹	۰/۱۰۳	۰/۱۵۷
شغل مادر	آزاد	۱۱	۱۵/۹۰±۴/۷۴	۲۲/۱۸±۶/۱۱	۱۶/۱۸±۴۱/۸۳	۱۹/۸۱±۵/۹۲	۱۷/۸۱±۵/۳۲	۹۱/۹۰±۲۵/۲۱
	کارمند	۱۳۳	۱۶/۶۹±۴/۵۸	۲۳/۴۵±۵/۷۶	۱۷/۷۲±۴/۵۰	۲۰/۵۵±۵/۰۹	۱۸/۶۴±۵/۷۲	۹۷/۰۷±۲۲/۷۱
	بازنشسته	۳۷	۱۶/۷۰±۳/۴۳	۲۴/۲۱±۳/۹۲	۱۸/۷۵±۴/۰۴	۲۱/۲۹±۴/۰۶	۲۰/۰۵±۵/۳۱	۱۰۱/۰۲±۱۵/۶۰
	خانه‌دار	۱۹۱	۱۶/۲۷±۴/۴۳	۲۳/۵۰±۵/۲۵	۱۷/۵۰±۴/۱۷	۱۹/۲۰±۵/۳۰	۱۸/۷۳±۵/۳۱	۹۵/۲۲±۲۰/۶۰
	*مقدار p		۰/۷۹۶	۰/۷۲۱	۰/۲۶۷	۰/۰۴۱	۰/۴۸۸	۰/۳۹۲
تحصیلات پدر	ابتدایی و کم‌تر	۱۲	۱۶/۰۸±۴/۴۴	۲۵/۰۸±۴/۰۷	۱۸/۴۱±۳/۴۴	۱۸/۷۵ ±۴/۹۱	۱۹/۸۳ ±۳/۵۰	۹۸/۱۶±۱۶/۸۷
	دیپلم و سیکل	۱۰۴	۱۶/۵۸±۴/۴۵	۲۳/۵۸±۵/۳۹	۱۷/۸۱±۴/۱۶	۱۹/۶۸ ±۵/۸۰	۱۸/۸۸ ±۵/۶۱	۹۶/۵۴±۲۱/۹۶
	فوق‌دیپلم و لیسانس	۱۷۰	۱۶/۵۶±۴/۲۸	۲۳/۵۲±۵/۲۸	۱۷/۸۰±۴/۲۹	۲۰/۳۴ ±۴/۷۰	۱۸/۹۰ ±۵/۵۲	۹۷/۱۴±۲۰/۸۱
	فوق‌لیسانس و بالاتر	۸۶	۱۶/۱۳ ±۴/۶۱	۲۳/۱۹ ±۵/۵۰	۱۷/۱۳±۴/۶۱	۱۹/۵۱±۵/۱۰	۱۸/۳۷±۵/۲۷	۹۴/۳۶±۲۱/۳۵
	*مقدار p		۰/۸۶۸	۰/۷۱۷	۰/۵۹۰	۰/۴۷۳	۰/۷۹۱	۰/۷۷۸
تحصیلات مادر	ابتدایی و کم‌تر	۱۷	۱۵/۴۷±۴/۶۵	۲۳/۸۸±۵/۲۴	۱۷/۲۳±۳/۹۷	۱۹/۱۷±۵/۵۳	۱۹/۰۰±۴/۶۲	۹۴/۷۶±۲۲/۱۹
	دیپلم و سیکل	۱۳۲	۱۶/۲۵±۴/۵۷	۲۳/۲۸±۵/۴۳	۱۷/۵۴±۴/۲۶	۱۹/۳۱±۵/۴۲	۱۸/۸۷±۵/۴۴	۹۵/۲۷±۲۱/۴۶
	فوق‌دیپلم و لیسانس	۱۶۴	۱۶/۶۰±۴/۱۲	۲۳/۷۹±۵/۱۴	۱۷/۸۸±۴/۳۱	۲۰/۳۲±۵/۰۲	۱۸/۶۴±۵/۵۶	۹۷/۲۵±۲۰/۴۰
	فوق‌لیسانس و بالاتر	۵۹	۱۶/۷۶±۴/۷۳	۲۳/۱۶±۵/۷۸	۱۷/۴۷±۵/۵۴	۲۰/۳۳±۴/۸۶	۱۹/۰۵±۵/۵۱	۹۶/۷۹±۲۲/۲۸
	*مقدار p		۰/۶۵۹	۰/۷۹۷	۰/۸۴۸	۰/۳۱۰	۰/۹۵۸	۰/۸۵۸

**** آنالیز واریانس یک‌طرفه، P< ۰/۰۵ اختلاف معنی‌دار***

در جدول ۳، با استفاده از آزمون t مستقل، میانگین نمره تمام سؤالات پرسش‌نامه در دو گروه زن و مرد مورد مقایسه قرار گرفته است که در اکثر سؤالات، میانگین نمرات در زنان به طور معناداری بیش‌تر از مردان بوده است (P< ۰/۰۵). اطلاعات مربوط به این موارد، به تفصیل در جدول ۳ گزارش شده است.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

جدول ۳- میانگین نمرات سؤال‌های هر حیطه نیازهای مشاوره‌ای در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان برحسب جنسیت در سال ۱۴۰۰

	سؤالات حیطه‌های مختلف (همراه با شماره سؤال در پرسش‌نامه)	زن (۱۸۹ نفر) انحراف معیار ± میانگین	مرد (۱۸۳ نفر) انحراف معیار ± میانگین	*مقدار p
فردی	(۲) یاد بگیرم چگونه روش افزایش تمرکز حواس را در خود ایجاد کنم.	۳/۲۸ ± ۰/۸۶	۳/۱۰ ± ۰/۹۱	۰/۰۴۹
	(۱) یاد بگیرم چگونه روش افزایش اعتماد به نفس را در خود مدیریت کنم.	۳/۱۰ ± ۰/۸۷	۲/۸۶ ± ۰/۹۳	۰/۰۱۲
	(۱۰) یاد بگیرم تردید و دو دلی خود را چگونه حل کنم.	۳/۱۳ ± ۰/۸۲	۲/۸۳ ± ۰/۹۷	<۰/۰۰۱
	(۱۴) روش ارتباط صحیح با دیگران را یاد بگیرم.	۳/۰۶ ± ۰/۸۷	۲/۶۹ ± ۰/۹۹	<۰/۰۰۱
	(۱۵) یاد بگیرم چگونه تفکر خلاقی داشته باشم.	۳/۲۲ ± ۰/۷۷	۲/۶۹ ± ۰/۹۹	<۰/۰۰۱
	(۲۲) یاد بگیرم چگونه انتقادپذیر باشم.	۲/۸۵ ± ۰/۹۰	۲/۳۵ ± ۱/۰۱	<۰/۰۰۱
	(۲۸) یاد بگیرم چگونه از حق خودم دفاع کنم.	۳/۰۶ ± ۰/۹۲	۲/۷۲ ± ۱/۰۱	<۰/۰۰۱
	(۳۳) روش مقابله با افکار مزاحم را یاد بگیرم.	۳/۲۲ ± ۰/۸۴	۲/۸۳ ± ۰/۹۶	<۰/۰۰۱
شغلی	(۶) در مورد فرصت‌های شغلی کشورم اطلاعات لازم را به دست آورم.	۳/۲۴ ± ۰/۸۷	۲/۹۵ ± ۰/۹۴	۰/۰۰۲
	(۱۳) راه و روش کاریابی در جامعه را یاد بگیرم.	۳/۲۳ ± ۰/۸۵	۳/۰۲ ± ۰/۸۸	۰/۰۲۰
	(۲۵) بتوانم علائق شغلی خود را بشناسم.	۲/۸۹ ± ۰/۹۷	۲/۶۸ ± ۱/۰۰	۰/۰۳۵
	(۲۹) روش سازگاری با یک شغل را یاد بگیرم.	۲/۹۳ ± ۰/۸۶	۲/۷۲ ± ۰/۸۶	۰/۰۲۰
	(۳۰) روش کارآفرینی را یاد بگیرم.	۳/۱۰ ± ۰/۹۱	۲/۷۲ ± ۰/۸۶	۰/۰۷۹
	(۳۲) از مشاغل موجود در جامعه آگاهی داشته باشم.	۲/۹۶ ± ۰/۸۸	۲/۶۶ ± ۰/۹۳	<۰/۰۰۱
آموزشی	(۴) مهارت‌های امتحان دادن را در خود تقویت کنم.	۲/۹۸ ± ۰/۸۵	۲/۵۷ ± ۰/۹۷	<۰/۰۰۱
	(۵) روش صحیح مطالعه و استفاده بهینه از زمان درس خواندن را یاد یگیرم.	۳/۱۸ ± ۰/۸۸	۲/۸۵ ± ۱/۰۵	<۰/۰۰۱
	(۸) روش ایجاد انگیزه برای درس خواندن را یاد بگیرم.	۳/۰۶ ± ۰/۹۵	۲/۷۸ ± ۱/۰۳	۰/۰۰۸
	(۱۶) روش تنظیم وقت را یاد بگیرم.	۳/۲۴ ± ۰/۹۱	۲/۸۵ ± ۰/۹۹	<۰/۰۰۱
	(۱۷) یاد بگیرم چگونه برنامه درسی خود را تنظیم کنم.	۳/۱۷ ± ۰/۹۴	۲/۶۸ ± ۱/۰۳	<۰/۰۰۱
	(۱۹) با مقررات و آیین نامه‌های آموزشی آشنا شوم.	۲/۶۴ ± ۰/۹۸	۲/۴۹ ± ۱/۰۱	۰/۱۵۴
	(۲۰) یاد بگیرم چگون اضطراب امتحان را در خودم کاهش دهم.	۲/۸۴ ± ۱/۰۰	۲/۴۶ ± ۰/۹۹	<۰/۰۰۱
خانوادگی و ازدواج	(۳) روش برخورد با مشکلات را در زندگی یاد بگیرم.	۳/۲۸ ± ۰/۸۱	۲/۹۹ ± ۰/۸۵	<۰/۰۰۱
	(۷) آیین همسرداری بعد از ازدواج را یاد بگیرم.	۲/۶۶ ± ۱/۰۴	۲/۷۲ ± ۱/۰۹	۰/۵۵۸
	(۹) روش برخورد صحیح در ایام نامزدی را یاد بگیرم.	۲/۵۶ ± ۱/۱۶	۲/۵۹ ± ۱/۱۰	۰/۸۰۳
	(۱۱) یاد بگیرم چگونه به افراد خانواده کمک کنم.	۲/۷۹ ± ۰/۹۵	۲/۴۸ ± ۱/۰۱	۰/۰۰۲
	(۲۴) روش فرزند پروری را یاد بگیرم.	۲/۷۵ ± ۱/۰۵	۲/۶۳ ± ۱/۱۳	۰/۲۷۸
	(۲۷) روش ایجاد هماهنگی بین همسر و والدین را یاد بگیرم.	۲/۴۹ ± ۱/۰۸	۲/۴۶ ± ۱/۰۶	۰/۸۰۳
	(۳۴) روش تعامل صحیح با جنس مخالف را یاد بگیرم.	۲/۶۳ ± ۱/۰۳	۲/۵۸ ± ۱/۰۶	۰/۶۴۳
عاطفی و روانی	(۱۲) روش شاد زندگی کردن را یاد بگیرم	۳/۲۰ ± ۰/۹۲	۲/۷۸ ± ۱/۱۰	<۰/۰۰۱
	(۱۸) روش مقابله با افسردگی را یاد بگیرم.	۳/۰۱ ± ۰/۹۷	۲/۶۵ ± ۱/۱۳	<۰/۰۰۱
	(۲۱) روش مقابله با استرس‌های زندگی را یاد بگیرم.	۳/۱۵ ± ۰/۸۵	۲/۷۶ ± ۰/۹۹	<۰/۰۰۱
	(۳۱) روش سازگاری با محیط دانشگاه را یاد بگیرم	۲/۸۵ ± ۰/۹۰	۲/۳۵ ± ۱/۰۱	<۰/۰۰۱
	(۲۳) روش مقابله با خشم و پرخاشگری را یاد بگیرم.	۲/۸۹ ± ۰/۹۳	۲/۵۸ ± ۱/۰۲	۰/۰۰۲
	(۲۶) یاد بگیرم چگونه مشکل سوءظن و بدبینی خود را حل کنم.	۲/۳۲ ± ۱/۰۶	۲/۲۸ ± ۱/۰۶	۰/۷۳۲

**** آزمون t مستقل، P< ۰/۰۵ اختلاف معنی‌دار***

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

بحث

هدف از مطالعه حاضر تعیین نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان بود. بر اساس نظرسنجی انجام شده نیازهای فردی و شغلی بیش‌ترین نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان مورد مطالعه و نیازهای عاطفی و خانوادگی کم‌ترین نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان مورد مطالعه بودند.

هم‌چنین مطالعه Shakurnia و همکاران، بیش‌ترین نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان در زمینه‌های رشد و ارتقاء فردی و نیازهای شغلی و کم‌ترین نیازهای مشاوره را در زمینه‌های خانوادگی و ازدواج و عاطفی/روانی علام داشتند [۱۶]. رضایت شغلی از جمله عوامل مهمی است که باید در توسعه اقتصادی مورد توجه دقیق قرار گیرد. شغل هر فرد علاوه بر تأمین نیازهای مادی از نظر روانی نیز او را ارضاء می‌نماید، به همین دلیل بررسی خصوصیات فردی افراد ضروری به نظر می‌رسد. در غیر اینصورت شاهد کاهش بهره‌وری و کارایی موجب از دست رفتن نیروی انسانی خواهیم بود. با توجه به نتایج مطالعه فوق نتایج مطالعات مشابه مبنی بر نیاز دانشجویان به مشاوره‌های شغلی و فردی و اهمیت رضایت شغلی و هم‌چنین پیامدهای نامطلوب و زیان‌باری که نارضایتی شغلی، بر زندگی شخصی و اجتماعی فرد می‌گذارد، مشاوره شغلی تحصیلی برای داشتن آینده‌ای روشن و درخشان هم‌چنین رضایت و امنیت در زندگی امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر می‌باشد.

در مطالعه حاضر، تفاوت زنان و مردان در زمینه نیازهای مشاوره‌ای فردی معنادار بود. در مطالعه Fatemy و همکاران، میانگین نیازهای مشاوره‌ای در همه زمینه‌ها از جمله فردی در زنان معنادار بود [۱۱]. دانشجویان در مطالعه Moshtaghi و همکارش، در دانشگاه آزاد اسلامی دزفول بیش‌ترین نیازها را در حیطه‌های رشد و ارتقاء فردی و نیازهای سازشی-انطباقی و کم‌ترین نیاز مشاوره را به‌ترتیب در حیطه‌های خانواده و ازدواج، حرفه‌ای-شغلی و آموزشی تحصیلی اعلام داشتند در آن مطالعه از بین سؤالات حیطه فردی در مورد روش افزایش اعتماد به نفس و روش انتقادپذیری تفاوت معناداری به نفع زنان وجود داشت [۱۷].

در حیطه نیازهای مشاوره‌ای شغلی نیز، زنان تفاوت معناداری با مردان داشتند و به‌جزء در نیاز به یادگیری روش‌های کارآفرینی بین دو گروه زنان و مردان به نفع زنان معنادار شده است. در مطالعه Fatemy و همکاران، میانگین نیازهای مشاوره‌ای در همه زمینه‌ها از جمله در حیطه شغلی در زنان بیش‌تر از مردان و معنادار بود [۱۱]. در مطالعه Moshtaghi و همکارش، از بین سؤالات مربوط به حیطه شغلی در مورد آگاهی از مشاغل موجود در جامعه و نحوه شناخت علائق شغلی بین گروه زنان و مردان به نفع مردان تفاوت معنادار وجود داشت [۱۷]. عدم وجود ثبات اقتصادی، افزایش آمار طلاق، تغییر ساختار جمعیتی کشور، تغییرات فرهنگی و اجتماعی طی سال‌های گذشته باعث تغییر نیازهای مشاوره‌ای گروه‌های مختلف نیز گردیده است. تفاوت‌های جنسیتی از جمله عوامل بسیار تأثیرگذار در نیازهای فردی و مشاوره‌ای هستند که به علت تفاوت‌های روحی، خلقی و احساسی ناشی از جنسیت ایجاد می‌گردد. تفاوت نتایج مطالعات در برخی زمینه‌ها می‌تواند به علت تفاوت دیدگاه‌های

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

دانشجویان حاضر در مطالعات به دلیل تفاوت ساختار جمعیتی، فرهنگ شهری و اجتماعی محل تحصیل و تولد باشد.

در مطالعه حاضر، تفاوت بین نیازهای کلی مشاوره‌ای در دانشجویان بومی و غیر بومی به‌جزء در گروه نیازهای عاطفی معنادار نبود به طوری که نیازهای عاطفی دانشجویان بومی بیش‌تر از غیر بومی بود. در مطالعه Shakurnia و همکاران، دانشجویان بومی بیش‌تر مشکلات ازدواج (۲۵/۷درصد) و دانشجویان غیر بومی بیش‌تر مشکلات عاطفی-روانی (۲۸درصد) داشتند [۱۶]. دانشجویان غیر بومی دانشگاه رفسنجان معمولاً ساکن شهرهای نزدیکی همچون کرمان و یزد می‌باشند که به دلیل کم بودن فاصله از خانه حس دوری از خانواده کم‌تر بوده و نیازهای عاطفی روانی نیز کم‌تر می‌باشد.

در مطالعه حاضر تفاوت نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان برحسب سطح تحصیلات مادر، سطح تحصیلات پدر و محل سکونت دانشجو معنادار نبود. در مطالعه Shakurnia و همکاران، در دانشگاه علوم پزشکی اهواز نشان داده شد که اختلاف معناداری بین نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان ساکن خوابگاه با بقیه وجود ندارد [۱۶]. یافته‌های مطالعه حاضر و مطالعه ذکر شده حاکی از آن است که محل سکونت دانشجویان و سطح تحصیلات والدین آن‌ها تأثیری در نیازها و دغدغه‌های مشاوره‌ای آن‌ها نداشته است. سایر داده‌های مطالعه حاضر و نتایج حاصل از آخرین تحلیل‌های آماری حاصل از سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با نتایج سال‌های قبل در سایت مرکز آمار ایران (https://www.amar.org.ir) نشان‌دهنده این است که ساختار جمعیتی، شهرنشینی، مهاجرت، سطح تحصیلات، سن ازدواج، طلاق و غیره تفاوت‌های فاحشی داشته است. تغییر الگوی نیازهای جامعه بر اساس این تغییرات امری اجتناب‌ناپذیر است. به نظر می‌رسد در حیطه تفاوت نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان برحسب سطح تحصیلات خانواده و محل سکونت لازم است مطالعات بیش‌تری انجام شود و به صورت تخصصی‌تر با همکاری مشاوران دانشگاه‌ها دیتاهای موجود از میزان و علل مراجعه دانشجویان برحسب محل سکونت و سطح تحصیلات خانواده مورد بررسی و تجزیه تحلیل قرار گیرد.

یکی از محدودیت‌های مطالعه حاضر این بود که به علت همه‌گیری بیماری کرونا امکان ارتباط فرد به فرد با دانشجویان و دادن اطلاعات مفصل درباره موضوع مورد مطالعه به صورت حضوری نبود و هم‌چنین در استفاده از ابزار الکترونیکی مناسب جهت توضیح اطلاعات به دانشجویان محدودیت زیادی وجود داشت و به نظر می‌آید دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی باید دستورالعمل‌هایی در مورد نحوه به کارگیری ابزارهای الکترونیکی تدوین نموده و آموزش‌های لازم را در این مورد به دانشجویان ارائه دهند. از این رو پیشنهاد می‌شود تا در مطالعات آتی درباره نقش ابزار الکترونیکی و تأثیر حضوری یا غیر حضوری بودن برگزاری جلسات مشاوره‌ای در رفع نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان بررسی بیش‌تری صورت پذیرد.

نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر حاکی از آن بود که نیازهای فردی و شغلی برای دانشجویان دارای بیش‌ترین اولویت بوده و ضروری است

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی جهت جلوگیری از افت تحصیلی و فراهم نمودن زمینه‌های رشد و پیشرفت تحصیلی دانشجویان، این عوامل را در طراحی برنامه‌های مشاوره دانشجویی در دانشگاه مورد توجه قرار دهند.

تشکر و قدردانی

به این وسیله از دانشجویانی که در تکمیل کردن پرسش‌نامه‌ها همراهی و دقت لازم را مبذول داشتند و هم‌چنین از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در تأمین هزینه‌های طرح، تقدیر و تشکر به‌عمل می‌آید.

References

[1] Rabiei M, Salehi R, Siadat S. Counseling And Guidance Needs Of The Students Of Shahrekord' Azad University. *Counseling Research And Development* 2007; 6(22): 89-106. [Farsi]

[2] Sum Sh, Seifi S, Ehsani M, Pourghasem M. Academic Counselors' Attitude Toward University Counseling And Counselors Duties Babol Dental School. *Education Strategies In Medical Sciences* 2012; 5(2): 83-8. [Farsi]

[3] Peykari N, Ramezani Tehrani F, Malek Afzali H, Jalalinia S. The Study On Key Stakeholders' Opinion Among Student Counseling Centers Promotion. *Journal Of Medical Council of I.R.I* 2008; 25(4): 431-9. [Farsi]

[4] Mojahed Sh, Nasirian Kh, Salimi T, Lotfi M. Viewpoints Of Students Of Shahid Sadoughi University Of Medical. *JMED* 2012; 6(1): 3-10. [Farsi]

[5] Hazavehie SMM, Fathi Y. Comparison Of The Effect Of Two Educational Methods On Academic Advisors Knowledge Attitude And Practice In Hamadan University Of Medical Sciences. *Strides In Development of Medical Education* 2005; 1(2): 85-93. [Farsi]

[6] Koosha H. Dangkoub S, Barzanooni A. Application Of Data Mining Techniques To Predict Students' Mental Health Status To Improve Educational Performance. *Tej* 2018; 13(1): 49-62. [Farsi]

[7] Oye N, Obi M, Mohd T, Bernice A. Guidance And Counseling In Nigerian Secondary Schools: The Role

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

Of ICT. *International Journal Of Modern Education And Computer Science* 2012; 4(8): 26-33.

[8] Ebrahimipour H, Arazi R, Shadnam Z, Nasrollahi S, Ebrahimipour S, Lael- Monfared E. Duties And Performance Of Academic Advisors From The Students' Perspective. *Research In Medical Education* 2015; 7(2): 69-77. [Farsi]

[9] Zaree F, Samiee F, Abedi M. The Effect Of Peavy's Socio-Dynamic Counseling On Career Identity In Students. *Journal of Counseling Research* 2019; 17(68): 101-27. [Farsi]

[10] Nouranipour R. University Students Counseling Progarm As A Basic Service For Students Growth, Achievement And Success. *Counseling Research And Development* 2000; 2(5-6): 41-56.

[11] Fatemy E, Mohamadi R, Ghorbani R, Sadollahi AS. Counseling And Guidance Needs Of Students In Rehabilitation School Of Semnan University Of Medical Sciences. *Journal Of Medical Education Development* 2020; 12(36): 1-8. [Farsi]

[12] Hakkak M, Hozni S, Morovati H, Akhlaghi T. Research Diagnosis in Postgraduate Students of Guilan University of Medical Sciences. *Research in Medical Education* 2018; 10(2): 46-57. [Farsi]

[13] Sadeghi Mahali N, Arsalani N, Rad M, Nematifard T, Khaki S, Fallahi-Khoshkenab M. Comparison Of Virtual Education Challenges In Nursing Before And After Covid-19; A Systematic Review. *IJSR* 2021; 2(1): 81-103. [Farsi]

[14] Fazeli E. The Effect Of Counseling On University Students, Academic Achievement. *Journal Of Research And Planning In Higher Education* 2004; 10(1): 61-90. [Farsi]

[15] Shakurnia A, Mohtadi A, Elhampour H, Borvayeh H. The Problems Of Students Attending In University Counseling Offices In Ahvaz Jundishapur University Of Medical Sciences. *Educational Development Of Jundishapur* 2013; 4(1): 34-42. [Farsi]

[16] Shakurnia A, Borvayeh H, Elhampour H. Guidance And Counseling Needs Of Students In Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. *Iranian Journal Of Medical Education* 2015; 14(11): 922-32. [Farsi]

[17] Moshtaghi S, Kazemiyan Moghadam K. Guidance And Counseling Needs Of Students. *Bimonthly Of Education Strategies In Medical Sciences* 2018; 11(2): 133-40. [Farsi]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]

Survey of Guidance and Counseling Needs in Medical Students of Rafsanjan University of Medical Sciences in 2021: A Descriptive Cross-Sectional Study

A. Shabani[1], H. Ahmadinia[2], M. Rezaeian[3]

Received:23/08/21 Sent for Revision: 26/10/21 Received Revised Manuscript: 21/11/21 Accepted: 27/11/21

Background and Objectives: Counseling and guidance refer to a set of activities that help a person overcome problems and understand their relationships with others. Universities and student environments face challenges, and comprehensive students support is essential. The purpose of this study was to investigate the needs of counseling and guidance of medical students in Rafsanjan University of Medical Sciences in 2021.

Materials and Methods: This is a descriptive cross-sectional study. A total of 372 students participated in the study. The data collection tool was a questionnaire of counseling needs of the students which was electronically distributed. Data were analyzed using independent t-test and one-way analysis of variance.

Results: Individual and occupational needs were the highest counseling needs, and emotional and family needs were the lowest counseling needs of the studied students. In terms of personal needs ($p<0.001$), job ($p<0.001$) and educational ($p<0.001$), and emotional/psychological ($p<0.001$), women felt more need for counseling than men. Also, according to the questions, in the field of family and marriage needs and emotional/psychological, women in most questions felt more need than men ($p<0.05$). The mean score of guidance and counseling needs, according to the parents' job and the students marital status, was significant only in the field of education ($p<0.05$).

Conclusion: According to the present study, individual and occupational needs have the highest priority, and it is necessary for universities and educational centers to prevent academic failure and provide opportunities for students growth and academic achievement, and these factors should be considered in designing student counseling programs at the universities.

Key words: Needs assessment, Counseling, Guidance, Student, Rafsanjan

Funding: This study was funded by Rafsanjan University of Medical Sciences.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: The Ethics Committee of Rafsanjan University of Medical Sciences approved the study (IR.RUMS.REC.1397.253).

How to cite this article: Shabani A, Ahmadinia H, Rezaeian M. Survey of Guidance and Counseling Needs in Medical Students of Rafsanjan University of Medical Sciences in 2021: A Descriptive Cross-Sectional Study. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2022; 20 (10): 1144-56. [Farsi]

1- Medical Student, Medical School, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran, ORCID: 0000-0002-6963-9940
2- Assistant Prof., Dept. of Epidemiology and Biostatistics, Occupational Environmental Research Center, Medical School, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran, ORCID: 0000-0002-7010-1726
3-Prof., Dept. of Epidemiology and Biostatistics, Occupational Environmental Research Center, Medical School, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran, ORCID: 0000-0003-3070-0166
(Corresponding Author) Tel: (034) 31315123, Fax: (034) 31315123, E-mail: moeygmr2@yahoo.co.uk

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.10.8.6]
[DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144]